

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/12/2024
Identifikačné číslo spisu:	8416010365
Dátum vydania rozhodnutia:	16.04.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Dana Wänkeová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8416010365.6

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dany Wänkeovej a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Beáty Javorkovej v trestnej veci obvineného U. X., pre zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 16. apríla 2024 v Bratislave o dovolaní obvineného U. X. proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 18. januára 2023, sp. zn. 5To/12/2022, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného U. X. sa odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Kežmarok (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 12. októbra 2021, sp. zn. 7T/81/2016 uznal obvineného U. X. vinným za skutok v bode 1) z prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, za skutok v bode 2) zo zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a za skutok v bode 3) zo zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona a obvineného P. O. vinným za skutok v bode 2) zo zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

1) ako zodpovedná osoba konať za firmu C..G..P., a.s. X. A. Q., dňa 08. októbra 2013 v X. L. uzatvoril zmluvu so spoločnosťou N. s.r.o., P. A. M. XXX, v ktorej sa ako zhotoviteľ zaviazal, že do 50 dní od podpísania zmluvy vyhotoví v mieste sídla objednávateľa, t.j. P. A. M. XXX, okr. L., a to v areáli bývalej pily, dielo tzv. peletovaciu linku zn. KAHL - KAHL 35-780 so všetkými komponentmi, podľa cenovej ponuky vo výške 33.000 Eur bez DPH, pričom objednávateľ sa zaviazal, že preddavok 40 % z ceny diela uhradí zhotoviteľovi po podpísaní predmetnej zmluvy, 20 % z ceny diela uhradí na základe faktúry, ktorú mu zhotoviteľ vystaví najneskôr 20 dní od uzatvorenia zmluvy, 30 % zaplatí na základe faktúry, ktorú mu zhotoviteľ vystaví deň po úspešne vykonanej funkčnej skúške peletovacej linky a 10 % z ceny diela bude zaplatených na základe faktúry deň po skončení skúšobnej prevádzky, obvinený ako zhotoviteľ prevzal od spoločníkov, resp. konateľov spoločnosti N., s.r.o. finančné prostriedky ako zálohy za dielo, a to dňa 11. októbra 2013 sumu 10.000 Eur od F. X., nar. XX. P. XXXX bytom P. A.

M. XXX, okr. L., dňa 14. októbra 2013 sumu 2.000 Eur, dňa 19. októbra 2013 sumu 2.000 Eur, dňa 24. októbra 2013 sumu 2.000 Eur od F. Š., nar. XX. U. XXXX bytom X. L., Š. XX a dňa 06. novembra 2013 sumu 2.000 Eur od projektového manažéra spoločnosti N., s.r.o. Ing. F. M., nar. XX. Y. XXXX bytom O., F. Y. XXXX/XX, avšak predmetné dielo - peletovaciu linku nezhotovil, čím objednávateľa uviedol do omylu, peňažné prostriedky poskytnuté ako zálohu nevrátil a týmto spôsobil menovaným škodu v celkovej výške 18.000 Eur,

2) P. O. si doposiaľ nezisteným spôsobom v doposiaľ nezistenej dobe od presne nezisteného času do 12.30 hod. dňa 21. júna 2014 zaobstaral jeden ks samopal vzor 58, výrobného čísla XXX XX spolu s jedným zásobníkom a 20 nábojmi kalibru 7,62 mm, ktorý na parkovisku pri kine Máj v Poprade - Veľkej na ulici Scherffelovej odovzdal U. X., za účelom ich ďalšieho odpredaja doposiaľ nestotožneným osobám, kde v zmysle § 4 ods. 2 písm. c) a písm. g) zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive sa jedná o zbraň kategórie A, t.j., zakázanú zbraň, pričom P. O. ako aj U. X. nie sú držiteľmi zbrojných preukazov, čím takto svojím konaním zadovážili a prechovávali strelnú zbraň a strelivo bez povolenia,

3) po tom ako sa dňa 21. augusta 2014 v čase okolo 09:00 hod. v priestoroch prevádzky Š. U. Y.-Y., so sídlom S. XXX/XXX, Q. D., okres O., IČO: XXXXXXXXX, na S. XXX vo Q. D. dohodol so Š. U. na kúpe štyroch poľnohospodárskych strojov, a to 1 ks Kosa Novocat 301, alpha-motion, výrobného čísla Q. v hodnote 11.500 Eur bez DPH, 1 ks Kosa NOVOCAT 302 výrobného čísla Q. v hodnote 8.500 Eur, 1 ks Obracač HIT 10.1 IT výrobného čísla Q. v hodnote 16.500 Eur a 1 ks Zhrňovač EUROTOP 651 Amultitast v hodnote 14.500 Eur bez DPH a bola mu vystavená faktúra č. 0201082014 na úhradu sumy 61.200 Eur vrátane DPH, kde ako dodávateľ vystupoval Š. U. Y.-Y., Q. D., S. XXX/XXX, IČO: XXXXXXXXX a ako odberateľ vystupovala obchodná spoločnosť C..D., a.s., so sídlom XXX XX X. A. Q., H. XX, IČO: XXXXXXXXX, ktorej je štatutárnym zástupcom, pričom podmienkou na prevzatie týchto strojov bolo predloženie bankového príkazu na úhradu vo výške fakturovanej sumy 61.200 Eur v prospech účtu Š. U. Y.-Y., Č. XXXXXXXXXX/1111 vedený v J. W. X., a.s., pobočka XXX XX O., prišiel U. X. 21. augusta 2014 v čase okolo 21:00 hod. do priestorov prevádzky na S. XXX vo Q. D. a Š. U. predložil bankou potvrdený príkaz na úhradu sumy 61.200 Eur zo dňa 21. augusta 2014 vystavený X. X., a.s. pobočka X. W., ktorý si zabezpečil tým spôsobom, že využil nepozornosť pracovníčky banky, ktorá mu vypísala príkaz na úhradu, označila ho pečiatkou banky s dátumom 21. august 2014, pričom na požiadanie U. X. mu vydala jeho kópiu, aby mohol vpísať účet platiteľa, ktoré na mieste uviesť nevedel, preto z banky odišiel s tým, že tento údaj doplní a ihneď sa vráti, čo však nevykonával, do banky sa už nevrátil, čím došlo k tomu, že prevod nemohol byť realizovaný a U. X. následne doklad, ktorý z banky týmto podvodným spôsobom získal použil ako dôkaz realizovanej platby, do dokladu doplnil neznáme číslo platiteľa a banky, aj napriek tomu, že vedel, že doklad o úhrade je neplatný, že ho z banky získal ľstou, ako sfaľovaný ho predložil Š. U. v priestoroch jeho prevádzky vo Q. D. na S. XXX na základe čoho mu Š. U. vydal stroje, z ktorých iba tri poľnohospodárske stroje Kosa Novocat 301 alpha-motion. Kosa NOVOCAT 302 a Zhrňovač EUROTOP 651 A multitast, pre nedostatok miesta v kamióne naložil na pripravený kamión a prostredníctvom takto zabezpečeného kamióna ich odviezol na dohodnuté miesto na lúku za Poľnohospodárskym družstvom vo Výbornej do areálu spoločnosti Q., s.r.o., čím týmto konaním spôsobil Š. S. U. Y.-Y., Q. D., S. XXX/XXX, IČO: XXXXXXXXX škodu v sume 41.400 Eur titulom vydania troch kusov poľnohospodárskych strojov na základe vedome sfaľovaného a nezrealizovaného potvrdenia príkazu na úhradu v sume 61.200 Eur v prospech poškodeného.

Okresný súd Kežmarok za skutok v bode 1) podľa § 44 Trestného zákona u obvineného U. X. upustil od uloženia súhrnného trestu, pretože trest uložený rozsudkom Okresného súdu Bardejov, sp. zn. 2T/34/2014 zo dňa 17. apríla 2019, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 18. decembra 2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 6To/42/2019, ktorým súd obvinenému uložil trest odňatia slobody vo výmere 2 roky a 4 mesiace so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia, za súčasného zrušenia výroku o treste z rozsudku Okresného súdu Kežmarok, sp. zn. 7T/142/2016 zo dňa 19. januára 2017, právoplatným dňa 19. januára 2017, ktorým bol obžalovanému uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 12 mesiacov nepodmienečne, výroku o treste z

trestného rozkazu Okresného súdu Poprad, sp. zn. 4T/29/2014 zo dňa 21. marca 2014, právoplatný dňa 9. apríla 2014, ktorým bol obžalovanému uložený trest odňatia slobody vo výmere 16 mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní 30 mesiacov, výroku o treste z trestného rozkazu Okresného súdu Poprad, sp. zn. 4T/25/2011 zo dňa 6. novembra 2014, právoplatný dňa 16. decembra 2014, ktorým bolo upustené od uloženia súhrnného trestu, pretože trest uložený trestným rozkazom Okresného súdu Poprad, sp. zn. 4T/29/2014 zo dňa 21. marca 2014, právoplatný dňa 9. apríla 2014 považoval súd za dostatočný. Zároveň rozhodol, že ostatné výroky tohto trestného rozkazu zostávajú nedotknuté a zrušil výrok o treste z trestného rozkazu Okresného súdu Stará Ľubovňa, sp. zn. 7T/81/2013 zo dňa 5. septembra 2016, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 5. septembra 2016, ktorým bolo upustené od uloženia súhrnného trestu, pretože trest uložený trestným rozkazom Okresného súdu Poprad, sp. zn. 4T/29/2014 zo dňa 21. marca 2014, právoplatný dňa 9. apríla 2014 považoval súd za dostatočný, tiež rozhodol, že ostatné výroky tohto trestného rozkazu zostávajú nedotknuté.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku súd rozsudkom uložil obvinenému U. X. povinnosť nahradiť poškodeným stranám škodu tam uvedenú.

Okresný súd Kežmarok za skutky v bodoch 2) a 3) uložil obvinenému U. X. podľa § 221 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 37 písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona, § 42 ods. 1 Trestného zákona súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov a 6 mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona súd obvineného U. X.Á. zaradil na výkon uloženého trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia a podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku súd odkázal poškodenú stranu Š. U. s jeho nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Okresný súd Kežmarok uložil obvinenému P. O. za skutok v bode 2) podľa § 294 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody v trvaní troch rokov, pričom podľa § 51 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona s poukazom na § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona súd obvinenému výkon uloženého trestu podmienene odložil na skúšobnú dobu s probačným dohľadom v trvaní šesťnásť mesiacov.

Podľa § 51 ods. 4 písm. h) Trestného zákona súd uložil obvinenému P. O. povinnosť podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom alebo iným odborníkom programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu.

Krajský súd v Prešove (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom z 18. januára 2023, sp. zn. 5To/12/2022 podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 2 Trestného poriadku na podklade odvolaní obvinených U. X. a P. O. zrušil v rozsudku Okresného súdu Kežmarok z 12. októbra 2021, sp. zn. 7T/81/2016 výrok o vine u oboch obvinených Miroslava O. a U. X. v rozsahu, ktorým boli za skutok v bode 2) uznaní vinnými zo spolupáchateľstva zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 20 k § 294 ods. 1, 2 Trestného zákona a výroky o treste u obvineného P. O. a u obvineného U. X. v rozsahu, ktorým mu bol za skutky v bodoch 2) a 3) uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov 6 mesiacov.

Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku súd uložil obvinenému U. X. za skutok v bode 3) právne kvalifikovaný ako zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, z ktorého bol uznaný vinným napadnutým rozsudkom, podľa § 221 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, § 36 písm. l), § 37 písm. m), § 42 ods. 1 a § 41 ods. 2 Trestného zákona súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 roky 6 mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona pre účely uloženého trestu ho zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona krajský súd zrušil v rozsudku Okresného súdu Prešov z 21. februára 2017, sp. zn. 3T/18/2016 výrok o treste, ktorým mu bol za prečin podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 8 mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku obvinených U. X. a P. O. krajský súd oslobodil spod obžaloby krajského prokurátora pre skutok uvedený v bode 2) právne kvalifikovaný ako spolupáchateľstvo zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 20 k § 294 ods. 1, 2 Trestného zákona, na skutkovom základe tam uvedenom, lebo skutok nie je trestným činom.

Podľa § 83 ods. 1 písm. g) Trestného zákona súd zhabal vojenskú útočnú pušku čs. výroby zn. S, vzor 58, kaliber 7,62 x 39, s odstráneným pôvodným číslom a vyrazeným výrobným číslom XXX XX, zásobník určený do tejto pušky s kapacitou 30 ks nábojov.

Podľa § 319 Trestného poriadku krajský súd zamietol odvolanie prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok z 12. októbra 2021, sp. zn. 7T/81/2016.

Proti citovanému rozsudku Krajského súdu v Prešove podal obvinený U. X. dovolanie vlastným písomným podaním zo 17. júla 2023 z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c), písm. e), písm. f), písm. g), písm. h) a písm. i) Trestného poriadku.

V odôvodnení dovolania podanom prostredníctvom obhajcu z 5. decembra 2023 obvinený namietal zaujatosť zákonnej sudkyne JUDr. Lucie Bašistovej, ktorá rozhodovala v jeho trestnej veci na súde prvého stupňa vedenej pod sp. zn. 7T/81/2016 s tým, že súdy nesprávne posúdili vznesenú námietku zaujatosti a nesprávne o nej rozhodli. Obvinený namietal porušenie práva na obhajobu, nakoľko ním zvolený obhajca JUDr. Tibor Bašista nebol v prípravnej časti konania upovedomený o úkonoch orgánov činných v trestnom konaní ani o rozhodnutí o vzatí obvineného do väzby. V súvislosti s právami na súdnu a inú právnu ochranu poukázal na čl. 45 ods. 1, čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a v súvislosti s právom na spravodlivé súdne konanie poukázal na čl. 6 ods. 1 Dohovoru základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (pozn. súdu obhajca obvineného mal zrejme na mysli Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd). V neposlednom rade poukázal na § 2 ods. 9 Trestného poriadku v súvislosti s právom na obhajobu. Čo sa týka zaujatosti sudkyne pre pomer k veci alebo k účastníkom konania upriamil pozornosť na § 31 ods. 1 Trestného poriadku.

Obvinený navrhol, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol, že rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 18. januára 2023, sp. zn. 5To/12/2022 bol porušený zákon v neprospech obvineného a podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie (pozn. súdu zrejme mal na mysli rozsudok), ako aj ďalšie rozhodnutia obsahovo nadväzujúce na zrušené rozhodnutie, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky prikázal krajskému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Prokurátor Krajskej prokuratúry Prešov (ďalej aj „prokurátor“) sa k dovolaniu obvineného vyjadril podaním zo 6. februára 2024, v ktorom uviedol, že dôvody uvádzané obvineným zrejme smerujú k úmyslu použiť dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. e), a písm. g) Trestného poriadku, pretože iné z dôvodov zrejme nie sú aplikovateľné. O všetkých námietkach voči konajúcej sudkyňi JUDr. Lucii Bašistovej bolo riadnym spôsobom rozhodnuté, a nebola vylúčená z vykonávania úkonov trestného konania. Právna úprava ustanovuje spôsob, akým sa rozhoduje o námietke zaujatosti, pričom nešlo o svojvôľu konajúcej sudkyne, pokiaľ o námietke rozhodovala sama, ale o zákonný postup.

Čo sa týka neupovedomenia obhajcu o úkonoch v prípravnom konaní prokurátor poukázal na § 371 ods. 4 prvá veta Trestného poriadku, kde o takomto dôvode v odvolaní obvineného ani jeho obhajcu nebola

zmienka. Navyše všetky výsluchy svedkov, o ktorých nemal byť obhajca upovedomený boli vykonané na hlavnom pojednávaní, teda zákonným kontradiktórnym spôsobom. Z tohto dôvodu nemohlo byť porušené právo na obhajobu a nejde ani o rozhodnutie, ktoré by bolo založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom.

Nakoľko nebol naplnený žiadny z dovolacích dôvodov, prokurátor navrhol aby najvyšší súd dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

Spis spolu s podaným dovolaním bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložený 15. februára 2024.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], oprávnenou osobou (§ 369 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku).

Súčasne však dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie je naplnený ani jeden dôvod dovolania uvedený v § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Úvodom je potrebné uviesť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu, ktorým sa má zabezpečiť náprava procesných a hmotnoprávných chýb taxatívne uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok (s výnimkou dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku) neslúži na revíziu skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa.

Jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“ (primerane napr. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tdo 67/2018, 4 Tdo 17/2019, 4 Tdo 23/2019, 5 Tdo 85/2017, 5 Tdo 7/2020).

Zároveň je potrebné poukázať na to, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (uznesenie najvyššieho súdu zo 16. augusta 2011, sp. zn. 2 Tdo 30/2011, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120, roč. 2012).

Obvinený vo svojom podaní síce ako dôvod dovolania označil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c), písm. e), písm. f, písm. g). písm. h) a písm. i) Trestného poriadku, avšak postupujúc podľa vyššie citovaného rozhodnutia (č. 120/2012) je zrejmé, že z obsahového hľadiska dovolacie námietky uvedené v dovolaní podanom prostredníctvom obhajcu obvineného spadajú len pod dovolacie dôvody uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) a písm. e) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

V súvislosti dovolateľovou námietkou porušenia práva na obhajobu [dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] najvyšší súd stabilne judikuje a aj na tomto mieste opakuje, že právo na

obhajobu je potrebné v zmysle tohto dovolacieho dôvodu chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 5 Trestného poriadku). Právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu zabezpečujúcich „rovnosť zbraní“ medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom ako žalobcom v trestnom konaní, na strane druhej. Táto základná zásada trestného konania je v Trestnom poriadku upravená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku, vyplýva z čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a je garantovaná v ďalších významných právnych dokumentoch, akými sú Listina základných práv a slobôd a Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby, a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. Porušenie práva na obhajobu je podstatnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je však koncipovaný oveľa užšie, keďže nie je ním akékoľvek (resp. každé) porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva zásadným spôsobom. Pri posudzovaní, či v danom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiacie v prospech obvineného, a aby sa na tieto v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo.

Je potrebné taktiež zdôrazniť, že trestné konanie sa posudzuje komplexne ako jeden celok, a nie je možné z hľadiska zachovania práv obvineného hodnotiť len niektoré parciálne, jednotlivo extrahované úkony, resp. postupy a na základe nich konštatovať zásadné porušenie jeho obhajobných práv. Najvyšší súd z obsahu spisového materiálu nezistil žiadne skutočnosti svedčiacie o tom, že by v priebehu konania na súdoch nižšieho stupňa došlo k porušeniu práva obvineného na obhajobu. Naopak, jeho právo na obhajobu bolo v priebehu celého trestného konania v plnom rozsahu zachované. Obvinený mal možnosť uplatňovať svoje práva či už osobne, alebo prostredníctvom obhajcu, pričom toto svoje právo v priebehu konania aj aktívne využíval.

Obvinený v rámci vyššie uvedeného dovolacieho dôvodu namietal porušenie práva na obhajobu tým, že jeho obhajca JUDr. Tibor Bašista nebol v prípravnom konaní upovedomený o úkonoch orgánov činných v trestnom konaní, a nebol upovedomený ani o vzatí obvineného do väzby.

Aj napriek skutočnosti, že obvinený nenamietal porušenie práva na obhajobu v odvolacom konaní, pričom mu táto okolnosť musela byť známa už v pôvodnom konaní najvyšší súd uvádza nasledovné:

Matka obvineného dňa 30. júna 2014 splnomocnila (č. l. 173) obhajcu JUDr. Tibora Bašistu, aby obvineného zastupoval „vo veci § 294 ods. 1 Trestného zákona“.

Obvinený splnomocnil dňa 16. júla 2014 (č. l. 170) ďalšieho obhajcu JUDr. Gabriela Almášiho na zastupovanie v konaní, pričom ten vypovedal obvinenému plnú moc dňa 21. augusta 2014 z dôvodu neposkytovania mu súčinnosti zo strany obvineného.

Obvinený na výsluchu dňa 31. decembra 2015 (č. l. 188) pred sudkyňou Okresného súdu Poprad uviedol, že obhajcu si nevolí, a v prípade povinnej obhajoby žiadal, aby mu bol obhajca ustanovený štátom.

Uznesením Okresného súdu Poprad z 31. decembra 2015, sp. zn. 0Tp/178/2015, (č. l. 152) bol obvinený U. X. vzatý do väzby podľa § 73 ods. 5 Trestného poriadku, § 72 ods. 2 Trestného poriadku, § 72 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a), písm. c) Trestného poriadku.

Opatrením Okresného súdu Poprad z 31. decembra 2015, sp. zn. 0Tp/178/2015, (č. l. 167) bola obvinenému podľa § 40 ods. 1 Trestného poriadku ustanovená obhajkyňa JUDr. Tatiana Pribylincová.

Dňa 26. februára 2016 bola Okresnému súdu Poprad do konania 0Tp/178/2015 doručená výpoveď

plnomocenstva (č. l. 174) JUDr. Tibora Bašistu po vzájomnej dohode obvineného a obhajcu.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že aj napriek tomu, že obvinený mal v konaní matkou zvoleného obhajcu, si on sám zvolil ďalšieho obhajcu, avšak nespôlupracoval s ním, a preto mu tento (v poradí druhý) obhajca vypovedal plnú moc. Potom, čo u neho vznikol dôvod povinnej obhajoby, (keďže bol vzatý do väzby) pri výsluchu súdu prvého stupňa (Okresnému súdu Poprad) uviedol, že obhajcu nemá, a súdom mu z toho dôvodu bola ihneď ustanovená obhajkyňa JUDr. Pribylincová. Preto súd prvého stupňa správne túto obhajkyňu upovedomil aj o vzatí obvineného do väzby.

Na výsluchu dňa 26. februára 2016 (č. l. 200) pred sudcom pre prípravné konanie, predmetom ktorého bola jeho žiadosť o prepustenie z väzby na otázku sudcu ohľadne účasti obhajcu JUDr. Tibora Bašistu v trestnom konaní obvinený uviedol, že potom, čo ho krajský súd nevzal do väzby, ďalej tohto obhajcu nekontaktoval. Preto nebol dôvod zaslať uznesenie o vzatí do väzby obhajcovi JUDr. Tiborovi Bašistovi. Súdom mu riadne ustanovená obhajkyňa bola prítomná na výsluchu obvineného dňa 28. januára 2016 (č. l. 198), aj dňa 26. februára 2016 (č. l. 200). Bola vyrozumená o výsluchu obvineného konanom dňa 9. marca 2016 (č. l. 208). Prítomná bola aj na výsluchu obvineného dňa 6. apríla 2016 (č. l. 220), a bola aj upovedomená o pribratí Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru v Košiciach (č. l. 425) a ďalšie.

Na upresnenie je potrebné uviesť, že hoci prípravné konanie v uvedenej trestnej veci prebiehalo na Okresnom súde Poprad, obžalobu prokurátor podal na Okresný súd Kežmarok dňa 29. júna 2016, kde napadla zákonnej sudkyne JUDr. Lucii Bašistovej. Obvinený doručil súdu dňa 30. júna 2016 plnomocenstvo (č. l. 1113), ktoré udelil ďalšiemu (v poradí už tretiemu) obhajcovi JUDr. Vladimírovi Komanovi.

Vzhľadom k uvedenému sú preto námietky obvineného v celom rozsahu nedôvodné. Súdom mu ustanovená obhajkyňa bola jednak prítomná priemer všetkých úkonoch trestného konania, a keď sa na úkon nedostavila, bola o ňom riadne vyrozumená. Boli jej tiež zaslané aj všetky dôležité písomnosti z prípravného konania, o čom svedčia doručky založené vo vyšetrovacom spise. Navyše všetky výsluchy svedkov boli vykonané aj na hlavnom pojednávaní, v prítomnosti obvineného a obhajkyne, teda zákonným kontradiktórnym spôsobom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nebol naplnený.

Podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku dovolanie možno podať ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

Uvedený dovolací dôvod nemožno použiť v prípade, ak námietku zaujatosti sudcu obvinený v pôvodnom konaní uplatnil, ale nebola akceptovaná (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. februára 2013, sp. zn. 3 Tdo 3/2013). Tento dovolací dôvod nemožno tiež uplatniť v prípade námietok, ktoré sa týkajú údajného zaujatého prístupu sudcov k prejednávanej veci, ktoré majú len abstraktný, resp. všeobecný charakter (R 11/2009).

Obvinený vo svojom dovolaní namietal zaujatosť zákonnej sudkyne JUDr. Lucie Bašistovej, ktorá rozhodovala v jeho trestnej veci na súde prvého stupňa, vedenej pod sp. zn. 7T/81/2016, pričom podľa jeho tvrdení súdy nesprávne posúdili vznesenú námietku zaujatosti a nesprávne o nej rozhodli. Svoje pochybnosti o zákonnej sudkyne bližšie nešpecifikoval.

Krajský súd v Prešove v odôvodnení rozsudku z 18. januára 2023, sp. zn. 5To/12/2022, uviedol, že „v prvom rade odvolací súd preskúmal správnosť postupu konania konajúceho súdu, ktorý obvinený X. aj odvolaním namietal a domáhal sa práve pre zaujatosť sudkyne zrušiť celý napadnutý rozsudok. V prípade uplatňovaných námietok vo vzťahu k nestrannosti namietanej sudkyne odvolací súd poukazuje na rozhodnutie krajského súdu zo 6. februára 2018, sp. zn. 10 Tos 3/2018, ktorým obvineným vznášaná

námietka zaujatosti zákonnej sudkyne bola právoplatne vyriešená dôvodiac, že úkon, ktorý vykonal JUDr. T. Bašista ako obhajca, hoci je v príbuzenskom pomere k zákonnej sudkyňi, nezaložil dôvod jej vylúčenia, keďže menovaný obhajca vo veci sa zúčastnil iba jedného úkonu a ďalej obvineného X. neobhajoval, pričom bolo vzaté na zreteľ i prehlásenie obvineného, že obhajcu mu zvolila jeho matka ale on si zvolil iného obhajcu. Okrem toho o nevyklúčení zákonnej sudkyne bolo rozhodované uznesením krajského súdu aj dňa 12. augusta 2020 pod sp. zn. 9 Tos 17/2020. O námietkach obvineného voči zákonnej sudkyňi bolo teda právoplatne rozhodnuté počas konania.“

Postup zákonnej sudkyne vo veci bol teda opakovane preskúmaný nadriadeným súdom, pričom námietky zaujatosti obvineného boli vyhodnotené ako nedôvodné. Ani najvyšší súd nezistil splnenie zákonom predpokladaných skutočností, pre vylúčenie sudkyne v trestnej veci obvineného.

Nakoľko námietky obvineného vzťahujúce sa k vyššie uvedenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku vyjadrujú len nespokojnosť obvineného s rozhodnutím súdu prvého stupňa, ako aj odvolacieho súdu, pričom obvinený neuviedol vo svojom dovolaní žiadne skutočnosti, ktoré by spochybňovali nezaujatosť sudkyne JUDr. Lucie Bašistovej, dovolací súd nezistil dôvody dovolania ani podľa ustanovenia § 371 ods.1 písm. e) Trestného poriadku.

Vyššie uvedené dôvody viedli najvyšší súd k záveru, že v posudzovanej veci dôvody dovolania nie sú zjavne splnené, a preto dovolanie obvineného U. X. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí odmietol.

Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.